

HE 256/2020 vp

**Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisen täytäntöönpanolain ja
yhteisen kalastuspolitiikan seuraamus- ja valvontalain muuttaminen**

Eduskunta, Maa- ja metsätalousvaliokunta 16.2.2021

MMM/LVO Risto Lampinen

Mitä ehdotetaan muutettavaksi ja miksi

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annettu laki (YKP-laki) muutosesitykset 1-5

- Lakia sovellettaessa on havaittu tarve täydentää sitä niin, että seuraamukset siirrettävien käyttöoikeuksien keskittymisrajoitusten ylitystilanteissa on määritelty ja antaa siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille velvoite ilmoittaa niitä koskevista omistussuhteista, jotta niitä voidaan valvoa kustannustehokkaasti. Lisäksi on tarkennettu tiettyjä menettelyitä, jotta ne ovat selkeät ja tukevat lain tavoitteiden saavuttamista.

Yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annettu laki (valvontalaki) muutosesitys 6

- Koska EU:n tietyt säännökset ja tulkintaohjeet ovat riittämättömät, on havaittu tarve tarkentaa saalisilmoitusjärjestelmää kansallisesti niin, että erityisesti silakan ja kilohailin saaliit kirjataan oikein ja tutkimus ja kalastuksensääätely perustuvat oikeisiin tietoihin.

YKP-laki, tausta

- Vuonna 2017 voimaan astunut YKP-lain (1048/2016 keskeisin sisältö on se, että Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt on kaupallisille kalastajille jaettu siirrettävinä käyttöoikeuksina (osuuksina Suomen kalastuskiintiöistä), jotka ovat voimassa 2026 loppuun saakka.
- Kaupalliset kalastajat voivat oman siirrettävän käyttöoikeutensa ja sen perusteella vuosittain saamansa toimijakohtaisen kalastuskiintiön turvin suunnitella ja optimoida kalastustoimintansa sekä harkita käyttöoikeuksien tai kalastuskiintiöiden hankkimista tai niistä luopumista.
- Monessa Euroopan maassa on käytössä vastaavan kaltainen kalastuskiintiöjärjestelmä ja käyttöoikeuksien keskittymisrajoituksia. Tietyissä tapauksissa niiden keskittymistä ei ole valvottu tehokkaasti ja käyttöoikeudet ovat keskittyneet harvoille haltijoille.

YKP-laki - muutosesitys 1, seuraamukset keskittymisrajoitusten ylittämisestä

- Muutosesityksen tarkoitus on täyttää selkeä laissa oleva puute. Valittu kevyt hallinnollinen seuraamus, jossa MMM:lle annetaan valtuus vähentää haltijan siirrettävien käyttöoikeuksien määrä lain keskittymisrajoitusten edellyttämälle tasolle.
- Lain 27 §:ään lisättäisiin uudet 7 ja 8 momentit, joilla annettaisiin maa- ja metsätalousministeriölle valtuus päättää käyttöoikeuden vähentämisestä säädettyyn enimmäismäärään (150 tai 200 ‰), jos 6 momentin tai muulla tavoin saadun tiedon perusteella käy ilmi, että käyttöoikeuden haltijalla on suoraan tai omistajiensa kautta yhteen laskien hallussaan keskittymisrajoitukset ylittävä määrä käyttöoikeutta.
- Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö voisi päättää edellä tarkoitetun ylityksen määrää vastaavasta vähennyksestä, jos kaupallinen kalastaja on tahallisesti tai tuottamuksellisesti antanut omistajapohjaansa koskevaa väärää tietoa.

YKP-laki - muutosesitys 2, yritysten omistuspohjaa koskeva ilmoitusvelvollisuus

- Muutosesityksen tavoite on parantaa ELY-keskuksen mahdollisuuksia valvoa kustannustehokkaasti käyttöoikeuksien keskittymistä erityisesti yrityskaupoissa ja omistajavaihdoksissa. Lisäksi korostetaan käyttöoikeuksien haltijoiden omaa vastuuta rajoitusten seurannassa ja noudattamisessa. Valittu hallinnollisesti kevyt ilmoitusmenettely vuosittaisen haun yhteydessä.
- Lakia (27 §:n uusi 6 mom.) täydennettäisiin siten, että käyttöoikeuksien keskittymisrajoituksen (enintään 200 (silakka ja kilohaili) tai 150 (lohi) promillea kaupallista kalastajaa kohden) seuraamiseksi niiden haltijat velvoitettaisiin vuosittaisen kiintiöhaun yhteydessä ilmoittamaan yrityksensä omistajapohja. Tietojen ilmoittamisvelvoite koskisi myös ulkomaisia yhteisöjä ja konserneja.
- Jos haltija ei toimittaisi edellytettyjä omistajatietoja, ELY-keskus ei voisi myöntää sille hakua koskevan vuoden toimijakohtaista kalastuskiintiötä. Tämä varmistaisi omistustietojen saamisen.

YKP-laki - muutosesitys 3, kalastuskiintiöiden käyttämättömyyttä koskeva tarkennus

- Lain 27 §:n 3 mom. (toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttämättömyydestä aiheutuva käyttöoikeuden vähentäminen) tarkennettaisiin alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti siten, että toimijakohtaisen kalastuskiintiön oman käytön lisäksi otetaan myös huomioon haltijan tekemät siirrot laskettaessa vaatimusta käyttää vähintään puolet kalastuskiintiöstä. Riittäväksi 50 %:n kiintiökäytöksi katsottaisiin esimerkiksi siten tilanne, jossa haltija on käyttänyt 25 prosenttia kalastuskiintiöstään ja siirtänyt siitä 30 prosenttia toiselle kaupalliselle kalastajalle.
- Samoin selvennettäisiin 27 §:ää siten, että jos 2 ja 3 momentin perusteella haltijan siirrettävän käyttöoikeuden vähentämisestä on jo aiemmin tehty päätös, kyseisen haltijan toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä tarkastellaan uuden kolmen vuoden tarkastelujakson perusteella, joka alkaisi haltijan käyttöoikeuden vähentämisestä tehdyn päätöksen kattamien kolmen vuoden tarkastelujakson jälkeen.
- Tavoitteena on välttää tilanteita, joissa vähennyksiä tehtäisiin esimerkiksi kahtena peräkkäisenä vuotena perustuen samojen alhaisen käytön vuosiin, eikä toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttöasteen nostaminen vaikuttaisi uuteen kolmen vuoden tarkastelujaksoon.

YKP-laki - muutosesitys 4, valtiolle palautuneiden siirrettävien käyttöoikeuksien jakaminen

- Lain 28 § valtiolle palautuneiden siirrettävien käyttöoikeuksien jakamisesta ehdotetaan tarkennettavan niin, että:
 - Palautettua siirrettävää käyttöoikeutta ei jaeta niille käyttöoikeuksien haltijoille, joilta maa- ja metsätalousministeriö edeltävänä vuonna on vähentänyt kyseistä Suomen kalastuskiintiötä koskevaa siirrettävää käyttöoikeutta (1 ja 4 mom.).
 - Pykälän 3 mom. oleva etusijajärjestystä valtiolle palautuneiden käyttöoikeuksien jakamisessa ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille tarkennettaisiin niin, että kullekin haltijalle jaettaisiin yksi promille kyseisestä Suomen kalastuskiintiöstä ja kun jäljellä oleva jaettava määrä on alle yksi promille, koko jäljellä oleva promillemäärä etusijajärjestyksessä vuorossa olevalle. Jos etusijajärjestyksessä samassa asemassa oleville kaikille haltijoille ei riitä jaettavaksi yhtä promillea, jaetaan kyseisille haltijoille yhtä suuret promillemäärät. Tätä koskevaa mekanismia sovellettaisiin ensimmäisen kerran keväällä 2021 muutetun lain perusteella.
 - Pykälän tekstejä on lisäksi tarkennettu niin, että käyttöoikeutta jaettaisiin vain samaa Suomen kalastuskiintiötä koskevan käyttöoikeuden haltijalle.

YKP-laki (muutosesitys 5), väliaikaisen kalalajin kauppanimen antaminen

- Lain 37 § kalastus- ja vesiviljelytuotteiden kauppanimistä on tarpeen täydentää lisäämällä siihen uusi 2 momentti, jonka nojalla maa- ja metsätalousministeriö voisi vahvistaa enintään vuodeksi väliaikaisen kauppanimen uudelle kalastus- ja vesiviljelytuotteelle.
- Tämä nopeuttaisi menettelyjä uusien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinoille asettamisessa ja vähentäisi viivettä ja kynnystä uusien tuotteiden markkinoille asettamisessa.
- Velvoite kauppanimien vahvistamiseksi tulee EU:n markkinajärjestelyä koskevasta asetuksesta.

Valvontalaki - muutosesitys 6, kalastuspäiväkirjaa koskeva valtuus

- Yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2009) 20 §:ään ehdotetaan uutta 3 momenttia valtioneuvostolle annettavasta valtuudesta, jonka perusteella valtioneuvosto voisi antaa kalastuspäiväkirjaa koskevia säännöksiä.
- Säännökset koskisivat erityisesti silakan ja kilohailin troolikalastuksessa saatavien suurten lajittelemattomien saaliiden lajikohtaisten määrien arvioimisessa sallittua kalastuspäiväkirjan poikkeamaa. Sallittu poikkeama koskee kalastuspäiväkirjassa arvioidun lajikohtaisen määrän erotusta verrattuna saaliin purkamisen yhteydessä punnittuihin määriin.
- Uudet säännökset parantaisivat saalistilastojen luotettavuutta sekä kalakantojen arviointityössä (tutkimus, tieteellinen neuvo) ja kalastuksensäätelystä (mm. kiintiöt) käytettävää tietopohjaa. EU:n nykyiset määräykset ovat tältä osin riittämättömät. Suomi ajaa vastaavaa vaatimusta EU-tasolle.

Valvontalaki - muutosesitys 6, jatkuu

- Erityisesti suurten troolikalastuksessa saatavien saaliiden lajikohtaisten määrien arviointi on tärkeä, mutta vaikea tehtävä. Jos esimerkiksi silakan ja kilohailin osuudet saaliissa ovat suunnilleen saman suuruiset, arviointi on kohtuullisella tarkkuudella tehtävissä. Jos toisen lajin osuus on pieni voi arvio sen määrästä merkittävästi poiketa todellisuudesta. Pieni saalisosuus voi käytännössä olla mahdotonta erottaa esim. 300 tonnin saaliissa.
- Kaupallisten kalastajien kannalta EU:n määräyksiä tiukemmat säännökset eivät merkitsisi olennaista lisävaatimusta, koska ne ottaisivat huomioon käytännön mahdollisuudet saalisosuuksien arvioinnissa.

Valvontalaki - muutosesitys 6, luonnos asetukseksi

Valtioneuvoston asetus

Kalastuspäiväkirjaan merkityn saalisarvion sallitusta poikkeamasta

1 §

Tässä asetuksessa säädetään turskan, silakan ja kilohailin kalastuksessa saadun, lajittelemattomana puretun saaliin osalta kalastuspäiväkirjaan kirjattujen saalisarvioiden sallitusta lajikohtaisesta virheestä.

Kalastuspäiväkirjaan kirjattujen aluksella pidettyjen kalojen määrää kilogrammoina arvioitaessa sallittu poikkeama purettuun määrään verrattuna on kunkin puretun lajin osalta 10 prosenttia kaikkien aluksella pidettyjen saaliiden yhteenlasketusta määrästä.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan x päivänä ykuuta 2021.

Voimaantulo

- Lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1.5.2021
- Voimaantulo toukokuun alussa olisi tärkeää, jotta
 - siirrettävien käyttöoikeuksien omistusta koskevat velvoitteet voitaisiin saattaa niiden haltijoiden tietoon ja ottaa huomioon vuoden 2022 kalastuskiintiöiden jaossa
 - kalastuspäiväkirjan tiukennetut merkintävelvoitteet voitaisiin ottaa käyttöön jo toukokuun alusta suurimpia saaliskuukausia varten (touko-kesäkuu)